

L

MAGAZINE
erweekend!

**'WAT EEN DIKKE VROUW!'
MAG JE ZEGGEN
WAT JE VINDT?**

**ARABISTE EN POLITICA
PETRA STIENEN,
ALTIJD VOELING MET
DE DONDERBERG**

**ZEEMEERMINRAGE:
EEN ZWEMBAD
VOL ARIËLS**

**'DE
IDEALE
MANIER
OM JE HOOFD
TE LEGEN'**

Als je hart zegt: dansen!

zaterdag 11 & zondag 12 maart 2017

De Limburger

MAAS
RESIDENTIE
ROERMOND

UNIEK WONEN AAN HET WATER

HERTEN-OOL

VERKOOPDAG

Dinsdag 14 maart
van 16 tot 19 uur

Locatie: Lounge 44 / Schoolstraat 44, Herten
(bij Jachthaven de Rosslag)

ALLE
PATIOWONINGEN
VERKOCHT
(ONDER VOORBEHOUD)

53 APPARTEMENTEN & 14 PATIOWONINGEN

23 Maasappartementen Complex A

3 x 10 Havenappartementen
Complex B, C & D

14 levensloopbestendige patiowoningen

Schitterend gelegen aan de poort van Ool

Omringd door groen en water

Op fietsafstand van het centrum van Roermond

Op steenworp afstand van de dorpskern van Herten

Verkoop:

Ontwikkeling & verkoop:

WWW.MAASRESIDENTIEROERMOND.NL

Je
gelooft
je ogen
niet...

sport

vision

...met onze
sportbrillen

KRUYTZER

optiek en optometrie

Kerkstraat 17 Horst • 077 398 26 61 • www.kruytzeroptiek.nl • f

wijLimburg

Hét toonaangevend platform van ondernemend Limburg

Dagelijks informeert, verbindt en inspireert dit dashboard de Limburgse ondernemer om nog succesvoller te kunnen ondernemen. WijLimburg is van en voor Limburgse ondernemers.

Want, ondernemen doe je niet alleen.

TV

Magazine

Monitor

Online

Achtergrond

Nieuwsbrief

Events

Academy

WijLimburg.nl

20

PETRA STIENEN
KOESTERT HAAR
LIMBURGSE WORTELS

Recht door zee

Eén van de mooiste dingen aan kinderen: ze zijn goudeerlijk. Hoe jonger, hoe ongeremder. Wat in hen opkomt, gooiën ze eruit. Zonder gêne. Doorgaans vinden we dat hartstikke schattig, aandoenlijk én grappig. Mijn moeder heeft alles wat ik als kind heb uitgekraamd genoteerd in een boek. Als een soort plank met trofeeën staan al mijn rare uitspraken daarin gerangschikt. Mijn kinderen zijn qua flapuit-gehalte niet anders. Vorige week, op vakantie in Süd-Tirol moesten de serveersters het ontgelden. Nu vroegen ze er ook wel om, hoor. Ze droegen beiden een dirndljurk met een duizelingwekkend decolleté. Eentje gebruikte haar voorgevel als opbergplek voor een notitieblok, bij de andere trokken de piercings op die plek de aandacht. Ik zal het niet in detail herhalen, maar het kwam ze op een hoop commentaar van mijn kids te staan. Gelukkig verstonden ze geen Nederlands.

De vader van hun vakantie vriendinnetjes ter plekke deed dat wel. Dus toen mijn oudste zoon hem erop wees dat zijn 'tietjes' door zijn T-shirt heen te zien waren, was de boodschap duidelijk. De man lachte als een boer met kiespijn. En waar ik de humor van de serveerster-anekdotes nog wel in zag, wist ik nu niet waar ik moest kijken. Raar eigenlijk: ergens komt er zo'n omslagpunt. Dat het niet meer grappig is wat kinderen uitkramen, maar dat wij volwassenen ons ervoor generen. Het is niet alleen raar, maar lastig ook. Hoe leg je een kind uit dat ze eerlijkheid als mooie eigenschap moeten koesteren, maar dat er grenzen zijn in zeggen wat je denkt? Wat is fatsoenlijk? Wat niet? Kinderen opvoeden, normen en waarden bijbrengen, het is hard werken. Vanaf pagina 8 lees je er alles over.

Fijn weekend!

chefL-magazine

MARLOUS FLIER

@marlousflier

facebook.com/
Lekker.Weekend

twitter.com/MarlousFlier

REAGEREN?
marlous.flier@delimburger.nl

8 **Fatsoen anno 2017:** 'Mensen voelen zich sneller beledigd.'

13 **Vijf koppels dansen tot ze niet meer kunnen:** 'Eenmaal op de vloer verdwijnt alles.'

26 **Zeemeermin worden:** na het sprookje komt het harde werk

RUBRIEKEN

- 4 Opstaan met
- 6 Chill
- 19 Column Aafke
- 31 Column Peter
- 32 Na de verbouwing
- 35 Geld & meer
- 36 Te gast bij
- 38 Groeten uit
- 39 Puzzelpagina

OPSTAAN MET

Goede, maar drukke tijden

LYNNS SLAAPPASPOORT

Ligt erin om: „Nooit voor twaalf uur, omdat ik vaak pas laat thuis ben van de training.”

Staat op om: „Doordeweeks om 07.15 uur, in het weekend later.”

Draagt in bed: „Niks.”

Mooiste droom: „Geen idee, die onthoud ik nooit.”

Engste droom: „Dat ik te laat ben voor een wedstrijd en dat we die wedstrijd dan verliezen.”

Zou wel eens een beschuitje willen eten met: „De Amerikaanse acteur Keegan Allen.”

ZATERDAG 10.30 UUR

Volleybalster Lynn Blenckers (22) van eredivisionist Flamingo's uit Gennep is doordeweeks druk met werk en trainen. Op zaterdag geniet ze in haar ochtendkloffie van *Goede Tijden Slechte Tijden*.

tekst MARCEL ABRAHAMS foto JEROEN KUIT

Een bliksemcarrière, zo zou de volleyballoopbaan van Lynn Blenckers het beste kunnen worden omschreven. Tot 2008 had ze nog nooit een volleybal aangeraakt. De 1.88 meter lange Vierlingsbeekse deed in eerste instantie aan korfbal en voetbal. Via een klasgenoot op de middelbare school kwam ze met volleybal in aanraking en daarna ging het snel.

Als hele plaatje klopt, wil ik best naar buitenland.

Ofschoon ze in Limburg speelt, woont ze in Eindhoven, waar ze werkt als apothekersassistente. Werken, trainen en wedstrijden spelen is een vermoeiende combinatie, dus op haar enige vrije moment, de zaterdagmorgen, neemt middenblokkeerder Lynn het er uitgebreid van. „Ik sta rond 10.00 uur op, trek mijn ochtendkloffie aan, drink koffie, maak een ontbijtje en kijk dan naar *Goede Tijden Slechte Tijden*.”

De zaterdag is voor Lynn meestal ook een wedstrijddag. De komende opponent spookt dan al door haar hoofd, vaak bekijkt ze nog wat video-beelden van de tegenstander. Toch is er nog tijd om op stap te gaan, vertelt Lynn. „Dat gebeurt niet iedere week, maar na een thuiswedstrijd ga ik uit in Gennep, of we rijden met een paar teamgenoten naar Venray of Nijmegen.” Lynn, die als single door het leven gaat, heeft de ambitie om nog een stap te zetten in haar loopbaan. Een topsportcarrière in het buitenland ziet ze wel zitten. „Maar dan moet wel het hele plaatje kloppen. Inmiddels heb ik ook een baan, en die geef ik natuurlijk niet zo maar op. Maar goed, ik ben nog jong, we zullen zien wat de toekomst brengt.”

chill!

» zelfmaken ABRIKOZEN- TAARTJES

»Nodig: 1 pakje roomboterbladerdeeg, 250 gr mascarpone, 1 eigeel, 2 el custardpoeder, 3 zakjes vanillesuiker, 1 blik abrikozen (420 gr).

Oven op 225 °C voorverwarmen. In ingevette muffinvorm 10 plakjes bladerdeeg duwen, goed aandrukken en overtollig deeg langs bovenrand wegsnijden. Rest van deeg kneden en op met bloem bestoven werkvlak uitrollen. Hiermee resterende 2 vormen bekleden. In kom mascarpone losroeren met eigeel, custardpoeder en vanillesuiker. Mengsel in vormpjes scheppen. Abrikozen droogdeppen en in elke muffinholte abrikoos met bolle kant naar boven leggen. In midden van oven taartjes in ca. 20 min. goudbruin en gaar bakken. Geniet!

ETEN IN HET BOS

Zou het niet slim zijn om landbouw met natuur te combineren? Marion Dortangs geeft morgen een presentatie bij het IVN Spaubeek over voedselbossen. De huidige landbouwmethodes lopen tegen een aantal problemen aan zoals verminderde bodemvruchtbaarheid en toenemende erosie. Dortangs geeft praktische tips en een aantal voorbeelden hoe je zelf aan de slag kan gaan.

» IVN Spaubeek / Locatie: AZC Sweikhuisen (voormalig Retraitehuis), Moorheide 1 in Schinnen / Toegang gratis / Start 10 uur

FOTO MARC BOGMAN

VOORJAARSLOOP

Na de kille wintermaanden is het morgen tijd voor de eerste grote 'buitenloop' van het voorjaar. Hardlopers zijn welkom bij de Berden Voorjaarsloop in Venlo voor afstanden van 4, 7,5 en 15 kilometer. Er zijn ook speciale parcoursen voor kids.

» Berden Voorjaarsloop / vanaf 10.45 uur / Venlo / www.berdenvoorjaarsloop.nl

VOLLE MAAN

Wandelen met volle maan trekt veel wandelaars aan. Sommigen vinden het romantisch, anderen spannend. Het zilverwitte licht geeft bomen een schaduw, water een speelse schittering en het landschap een magisch tintje. Donker is niet donker meer!

De duisternis en geluiden van de Peel worden je metgezellen. Wandel mee!

» Buitencentrum De Pelen, Moostdijk 15, Ospel / Deelname kost 7,50 euro p.p.

(kinderen betalen 5 euro) / aanmelden verplicht via e-mail: depelen@staatsbosbeheer.nl

» oorwurmen

Gewoon hakkûh

tekst KIM NOACH

BAND: Dune
NUMMER:
Hardcore Vibes
HIT IN: 1995

Hardcore vibes... en wat zingen ze daarna? *Get*

your own tickets? De jaren '90-hit *Hardcore Vibes* van de Duitse formatie Dune is een echte kandidaat voor 'Mama Appelsap'... Gelukkig biedt Mister Google het antwoord. Zangeres Verena von Streng zingt dus: *hardcore vibes, that I run things...* Dune is een van de bekendste exponenten van de happy hardcore-stroming uit de jaren negentig house en vooral muziek

om op te springen tijdens een rave, zoals dat *vreuger* heette. Samen met Nederlandse toppers als Mental Theo & Charley Lownoise, Paul Elstak, Party Animals, Hakkûbar en Nakatomi zorgden de drie Duitse deejays Oliver Froning, Jens Öttrich en Bernd Burhoff (samen: Dune) voor een hoop gezelligheid op de dansvloer. De muziek werd volgens een vast format de ether ingeslingerd met

een vrolijke dertien in een dozijn-housebeat tussen de 165 en 180 beats per minute. Niks elegant bewegen, gewoon hakkûh! Schokkerige been- en armbewegingen, een dans die nog het meeste lijkt op een trekpop die een epileptische aanval krijgt. Kaalgeschoren koppies, Australian trainingspakken, meiden (geuzennaam: *raveteven*) die hun lange manen in een paardenstaart droegen en

de onderkant van het haar millimeterden. Happy hardcore was een vrolijke noot tussen het gedreun van de 'echte' gabber. Altijd een vrolijk pianoriedeltje, altijd een lieflijke zangeres die een paar onverstaanbare teksten zong en dan die beat. Niet nadenken, gaaaan! Dune (Oliver Froning) is nog steeds een veelgevraagde gast op de populaire 90's-party's die overal in ons land te vinden zijn.

» boekentip Hanneke Koene ZIE JE DE OLIFANT?

Mocht je denken dat een olifant hooguit het zicht belemmert, dan laat hij in dit boek zien dat hij miraculeus goed ongezien kan blijven. Nou ja, het jongetje kan hem niet vinden. Hij ziet alles, behalve de olifant. Als ik het boek bekijk, hoor ik in mijn hoofd peuters roepen: 'Daar zit-ie, daar!'. Hoe kan het dat hij niet ziet wat zij zien? Of ziet het jongetje hem wel, maar is hij vooral heel aardig voor

de olifant (die eigenlijk een hilarisch slecht verstopte is). De auteur plaatst zo het kind in de rol van de volwassene die welwillend meespeelt met een hummeltje en 'Oh, Waar is Tommie gebleven?', roept, als het zijn knuffeldoek op zijn bolletje legt.

Vanwege de olifant zou je denken dat het boek in Afrika speelt, maar is dat zo? De warme tinten en natuurlijke motieven ogen Afrikaans, de moeder oogt Afrikaans, maar het boompje waar de olifant achter kruipt kan net zo goed een berkenboompje in de Schinveldse bossen zijn. Zo'n schuurtje vind je hier ook en wij moeten eveneens de planten begieten na een hete dag. David Barrow mixt culturen in prachtige aquarellen. En wie zegt dat niemand hier een olifant heeft, omdat wij die toevallig niet zien?

» David Barrow: *Heb jij misschien olifant gezien?*, Uitgeverij Gottmer, € 13,99

» Hanneke Koene is eigenaar van kinderboekwinkel De Boekenwurm in Maastricht, veellezer en specialist op het gebied van leesbevordering.

FOTO MELANIE PELZER

FOTO MARC BOGMAN

» waar luister je naar? BRIAN ENO

Sjon Mober (55, vormgever/kunstenaar) uit Heerlen:

„Als muzikliefhebber is het niet makkelijk om je te beperken tot een artiest waar je het liefst naar luistert. Eén man zit echter diep geworteld in mijn platenverzameling en komt regelmatig uit mijn speakers dan wel mijn hoofdtelefoon: Brian Eno. De man produceerde in het verleden werk van Roxy Music, Talking Heads tot aan Coldplay en werkte samen met legio artiesten zoals Robert Fripp (King Crimson), Andy Summers (Police) en Carl Hyde (Underworld). Maar ook geniet ik enorm van zijn solo ambient werk dat vaker in bed mijn hoofd vult met aangename sferische soundscapes. Eno is held!”

Fatsoen moet dat nog?

We zijn er allemaal mee opgegroeid: normen en waarden. Maar volgens velen leren ouders van nu ze niet meer aan hun kroost en verloedert de maatschappij. Maar is dat wel zo? En zijn die ‘ouderwetse’ regels nog wel van toepassing?

tekst IVAR HOEKSTRA illustraties ANITA WEISZ / THINKSTOCK

Het is bij veel politieke partijen het speerpunt in deze verkiezingen: de verloedering van normen en waarden in onze samenleving. Een verloedering die volgens velen begint bij de jeugd. Kinderen die in de supermarkt met hun mini-winkelkarretjes tegen je kuiten oprijden, net iets te hard roepen „wat een dikke vrouw is dat!” en tegen hun leraar gewoon ‘je’ en ‘jij’ zeggen. Waar is de tijd gebleven dat kinderen

nog met strakke hand normen en waarden kregen bijgebracht? Rammelde je vroeger in de trein met het klepje van het asbakje? Pets op je vingers. Had je een grote mond tegen de meester? Pets en huisarrest. Bij de platenzaak het laatste singletje van Blondie gejat en betrappt? Pets, huisarrest en een jaar geen zakgeld. Maar petsen uitdelen mag niet meer en je schaadt de tere kinderziel als dat kind met huisarrest de vrijheid wordt ontnomen. Voor ouders van nu is het dus een stuk lastiger om de normen en waarden, die zij er van hun ouders nog

met harde hand kregen ingeramd, over te brengen op hun kind. „Klopt. Je komt er niet meer met het simpelweg opdreunen van oneliners”, zegt Aby Hartog, samen met zijn broer Sander auteur van het boek *‘Mag je zeggen wat je vindt? (en andere belangrijke vragen over normen en waarden)’*. „Onze moeder zei altijd: ‘maak niets onnodig stuk, ►

kom voor jezelf op, gebruik je hersens en houd rekening met anderen.' Die regels kenden wij echt uit ons hoofd. Nee, ik vind ze niet gedateerd. Het zijn eigenlijk heel normale regels die je kinderen vanaf een jaar of acht best bij kan brengen."

Complexer

Maar wel regels die kennelijk steeds lastiger zijn om je kind te leren.

„Ja. En dat heeft verschillende oorzaken. De maatschappij is een stuk complexer geworden in de afgelopen dertig jaar. Veel meer mensen, meer eenoudergezinnen en meer verschillende culturen met verschillende normen en waarden. Wat in de ene cultuur heel normaal is, kan in de andere cultuur heel abnormaal zijn."

Daarbij komt dat kinderen van nu meer speelruimte hebben dan hun ouders.

Aby: „Onze generatie, ik ben 52 jaar, is bijvoorbeeld opgevoed met de regel 'kinderen mag je zien, maar niet horen.' Was je ergens op bezoek, dan zat je daar de hele middag doodstil op de bank met een glas limonade. Wij waren veel schuchterder dan kinderen van nu die zich veel meer uiten. Op school wordt nu veel aandacht besteed aan presentat-

NORMEN EN WAARDEN

Waarden zijn universeel. In elke cultuur vind je waarden terug als behulpzaamheid, betrouwbaarheid, respect en zorgzaamheid. Deze waarden zijn grotendeels aangeboren. Elk kind wordt geboren met de behoefte om goed te doen. De mens is immers bij uitstek een sociaal dier met behoefte aan verbinding.

Normen hebben meer te maken met de manier waarop deze waarden worden ingevuld. Respect kan bijvoorbeeld getoond worden door beleefdheid. Wat beleefd is, verschilt per (sub)cultuur en ook per generatie. Daarom is er ook zoveel discussie over: de oude generatie vindt per definitie dat de nieuwe de normen verkeerd hanteert.

Er is een simpele regel: vrijheid van meningsuiting stopt daar waar beledigen en kwetsen begint.

ties en spreekbeurten. Allemaal bedoeld om kinderen al vroeg mondig te maken. En dat betekent ook dat ze niet meer alles voor zoete koek slikken."

Waar kinderen vroeger moesten zwijgen en onzichtbaar zijn, slaan ze nu op de trom: ik hoor er bij en mag gehoord worden. Het zorgt ook bij Hartog soms voor irritatie. „In ons boek haal ik het voorbeeld aan van twee zeer luidruchtig pratende meisjes in de trein, ik begreep niet precies waar ze het over hadden maar mijn oren toeterden er zo wat af. Toen ik vroeg 'of het wat zachter kon', schreeuwden ze extra hard 'vrijheid van meningsuiting!' Toen ik vroeg 'en wat is je mening dan?', kreeg ik daar geen antwoord op."

Ramp

Het onderstreept de inflatie van het begrip vrijheid van meningsuiting. Het idee dat je alles maar moet kunnen zeggen, is tegenwoordig gemeengoed geworden. Dus roepen volwassen mannen tijdens een azc-protestbijeenkomst tegen een keurige spreekster met een andere mening 'dat daar een piemel in moet' en hangen anderen dode varkens aan bomen om hun protest tegen een azc te onderstrepen. Terwijl er toch een simpele regel voor is: vrijheid van meningsuiting stopt daar waar beledigen en kwetsen begint. Hartog: „Wat dat betreft is Trump als president van Amerika natuurlijk een absolute ramp. De machtigste man van de wereld die de jeugd voortdurend laat zien hoe het niet moet." De enige remedie: praat er met je kinderen over. „Probeer een of twee keer per week aan de ontbijttafel of bij het avondmaal het gesprek met je kinderen aan te gaan. Even alle iPads en iPhones van tafel en gewoon weer eens praten met elkaar. Bijvoorbeeld over zo'n opmerking als 'kopvoddentaks' van Wilders. Leg uit dat zo'n

hoofddoek voor Turkse en Marokkaanse meisjes belangrijk is omdat dit bij hun godsdienst hoort. Dat ze die niet zomaar dragen, maar dat het deel uitmaakt van hun identiteit, en dat het dus heel beledigend is om dan te roepen dat ze een 'kopvod' dragen."

Fase

Een volwassene die een vrouw met een hoofddoek uitmaakt voor kopvoddendraagster, het is evident dat dit zeer onfatsoenlijk is. Maar hoe zit het met een jong kind dat in de supermarkt roept 'kijk mam, wat een dikke vrouw loopt daar!' Filosoof Bas Haring, onder meer bekend van zijn filosofieboeken voor de jeugd, vindt dat geen probleem. „Twee neefjes van mij riepen toen ze klein waren in de supermarkt 'dikke konten!' als ze vrouwen met dikke konten zagen. Dat was toen zo'n fase, dan zijn konten ineens enorm interessant. Maar als je daar boos over wordt, zegt dat meer over jezelf dan over die kinderen. Het is een vrij onschuldige opmerking en eigenlijk een feitelijke constatering. De een heeft een dikke kont, de ander een dikke neus. Nou en?"

Volgens Bas voelen mensen zich tegenwoordig sneller beledigd dan vroeger. „Vooraf oudere mensen zijn intoleranter geworden. Is sowieso een kenmerk van ouder worden en omdat we nu veel ouder worden dan dertig jaar geleden, is er dus ook meer geklaag over de jeugd van tegenwoordig. Ik geloof er niet in dat de jeugd van God ►

los is. Wiskundige en filosoof Bertus Brouwer, in mijn ogen de slimste vent die ons land ooit heeft gekend, vertelde ooit dat hij als kind met een mes treinbanken kapot sneed. Een daad van vandalisme inderdaad, maar daar werd toen lang niet zo'n ophef over gemaakt als nu. Het past bij kinderen, ook bij hele slimme, dat ze soms grenzen opzoeken en daar over heen gaan. Maar tegenwoordig wordt al de politie gebeld als kinderen sneeuwballen gooien of belletje trekken. Dat waren ook in mijn jeugd nog gewoon onschuldige Pietje Bell-streken."

Geklaag over het verval van normen en waarden is iets van alle tijden. Bas: „De Griekse filosoof Aristoteles zeurde er al over: ‘de generatie na ons maakt er een potje van en gooit alles te grabbel wat wij ouderen hebben opgebouwd.’ Maar je moet de generatie na jou de ruimte geven om zelf normen en waarden te maken of aan te passen. Laat ze er zelf maar mee stoeien.”

Interpreteren

Met het boek *‘Mag je zeggen wat je vindt?’* proberen Aby en Sander Hartog de jeugd bij de hand te nemen.

Aby: „Omdat het in de praktijk heel lastig is om te snappen wat normen en waarden precies zijn en hoe je ze moet interpreteren. Neem nu liegen, je krijgt al jong geleerd dat dit absoluut niet mag. Maar is dat wel zo? Als je iemand moet beschermen, zoals onderduikers in de Tweede Wereldoorlog, dan moet liegen zelfs. En soms moet je liegen om een geheim te bewaren, met Sinterklaas bijvoorbeeld. Want je mag aan je jongere broertje/zusje niet verklappen dat Sinterklaas niet bestaat. Liegen mag dus in sommige gevallen. We hebben zelfs wat liegtips in ons boek opgenomen.” Volgens Haring zou er bij volwassenen meer begrip moeten zijn voor kinderen van nu. „Die hebben het door social media een stuk lastiger dan wij vroeger. Op Facebook, Instagram en WhatsApp is van alles gaande dat volledig langs ouders heen gaat. Voor kinderen die getreiterd worden is het een hel. Als je vroeger werd gepest in een wijk of straat, kon je daarvoor vluchten. Aan social media kun je niet ontsnappen, die zijn er 24/7. Dat is lastig en er zijn moeilijk afspraken over te maken omdat het zo heimelijk en anoniem plaatsvindt.”

“

Kinderen willen echt wel het goede doen. Alleen hebben ze daar wat begeleiding bij nodig.

Tegenstrijdig

Dus als kinderen een keer druk en lastig zijn, tel dan als volwassenen wat vaker tot tien. Ook als ze in een restaurant luidruchtig zijn. Haring: „Jij wilt als volwassene rustig eten, maar die kinderen willen hun energie kwijt en worden doodongelukkig als ze twee uur stijf aan tafel moeten zitten. Dus dat zijn tegenstrijdige belangen. Ja, wij kregen als kind een stripboek in onze handen gedrukt met als begeleidende boodschap „en nu kop houden!” Maar die tijd is voorbij, accepteer dat nu eens gewoon.” En als het echt te gortig wordt, kun je kinderen best op hun gedrag aanspreken. „Ik zeg dan gewoon ‘doe effe normaal!’ Kinderen kunnen daar best tegen. Het zijn juist de ouders die dan boos worden.” Sombor over de jeugd van nu is Hartog niet. „Kinderen willen echt wel het goede doen. Alleen hebben ze daar wat begeleiding bij nodig. Die krijgen ze nu nauwelijks omdat wij volwassenen zelf de godganse dag te druk en te gejaagd zijn en alleen maar met onze iPhone in de weer zijn. Leg weg dat ding, kijk met je kinderen naar *Klokhuis* en het *Jeugdjournaal* en ga het gesprek met ze aan. Wat hebben jullie net gezien en wat vinden jullie daarvan? Het klinkt zo simpel, maar het gebeurt veel te weinig.” ◀

Dans, dans, dans!

Dankzij populaire tv-shows zoals *Dance Dance Dance* zwieren enthousiaste koppels onze huiskamers binnen. Hoe is het om zo intensief samen te dansen? Als je ook buiten de dansschool een koppel bent? Of broer en zus? Beste vrienden?

tekst KIM NOACH foto's ROGER DOHMEN

'Klassiek ballet heeft een speciale plek in ons hart.'

Lotte Boonen (13) uit Born en Eva Janssen (13) uit Maastricht, klassiek ballet

„En... arabesque!” Balletdocent Csaba Kvasz laat Lotte en Eva nog een andere pose aan de balletbarre aannemen in hun laatste minuten van de 'spitzenles'. De twee jonge ballerina's in de dop en *best friends forever* volgen de Opleiding Dans Maastricht op het VHBO/ Bonnefantien College in Maastricht en zijn 14 lessen per week in de weer met klassiek en hedendaagse dans. Hun grote droom is na de middelbare school door te stromen naar de 'dansacademie'

Codarts in Rotterdam. Eva: „In dans kan ik me uitleven.” Lotte: „Als ik boos ben, dans ik even en dan ben ik het kwijt.” Naast die veertien uur les op het VHBO, volgt Eva nog eens drie uur elders les en Lotte gooit er maar liefst 11 uur extra moderne dans, jazz en hiphop tegenaan. Maar ze zijn behalve jong ook realistisch. Om in Nederland als danser je brood te verdienen is lastig. Daarom hebben de dames een 'plan B': een opleiding tot fysiotherapeut. Eva: „Of

psycholoog, daar ben ik nog niet uit.” Klassiek ballet heeft een speciale plek in hun hart, niet alleen omdat het fysiek uitdagend is. Ballet is toch de 'moeder der dansen': zwaar, elegant, het zorgt voor een perfecte houding, alle wervels moeten recht op elkaar gestapeld worden en je kweekt er spierkracht van. En dan die spitzen! Blauwe tenen horen erbij, maar wat is het gaaf om daarop te dansen. Je hoort de ouverture van het Zwanenmeer al bijna...

Eline (18) en Stefan (20) Cloudt, broer en zus uit Maasbracht, ballroom

„Wat het hart zegt, is niet altijd verstandig”, glimlacht Stefan met een serieuze blik in zijn ogen. Hij kijkt naar zijn zus Eline die instemmend knikt: „Als ik moet kiezen tussen dans of mijn studie, zegt mijn hart: dans! Maar mijn verstand zegt dat ik ook voor psychology & technology moet gaan, de studie die ik aan de Technische Universiteit in Eindhoven volg.” Ook Stefan studeert aan die TU, software science. Het is toeval dat ze allebei daar studeren, maar wel makkelijk vanwege

hun megadrukke trainingsschema. Broer en zus Cloudt dansen al tien jaar samen, zijn meervoudig Nederlands kampioen junioren/jeugd en bestormen nu de hoofdklasse van de Nederlandse Algemene Danssport Bond. Ballroom en latin hebben ze in hun portefeuille. Dat wil zeggen dat ze tien totaal verschillende dansen tot in de puntjes beheersen. In een doorsnee week staat het koppel zeven dagen per week op de dansvloer. Een prestatie die hen een ‘topsport status’ oplevert zodat ze

studie en dansen kunnen combineren. Hun carrière begon bij dansschool Clara Lamar in Sittard waar stijldansen hun harten veroverde. Eline: „Het gevoel dat je krijgt als je danst, is niet te beschrijven.” Ook al ben je moe, zit je met je hoofd in software science, als je danst, laat je geest al die muizenissen los en bèn je dans, knikt Stefan. En al komen ze elkaar soms de neus uit, er gaat niets boven dansen met je broer. Of zus. Dan zijn woorden overbodig. En wordt er gedanst.

‘Het gevoel dat dansen geeft is niet te beschrijven.’

‘Dat dansuur is echt een moment voor ons tweeën.’

Noël Wilmes (50) en Ilonka Smeets (49) uit Maastricht, flamenco

Ilonka's prachtige flamencojurk is handgemaakt, een uniek stuk geïnspireerd op de *Idea Leuconoe*, de papiervlinder. Een cadeau van Noël voor zijn lief en danspartner toen het koppel drie jaar geleden naar de Féria in Sevilla reisde, een groot flamencofestival. Ach, flamenco: de vurige Zuid-Spaanse dans die van de zigeuners afstamt en die bij Ilonka warme herinneringen oproept aan haar lieve vader die zo verknocht was aan de muziek. Dat is zichzelf ook. Dankzij haar stage tijdens haar studie

in Boedapest waar zigeunermuziek op bijna elke straathoek te vinden was. Ilonka: „De klanken, het ritme, de passie die in elke noot zit. Het sprak me meteen aan.” Noël: „De muziek komt wel uit een heel rauw leven, dat wij eigenlijk niet kennen.” (Glimlacht:) „Maar waarbij we zo goed mogelijk doen alsof.” Noël leerde de muziek en dans kennen via Ilonka toen het verliefde stel in 2011 in Barcelona was. Noël: „De passie spatte werkelijk van de dansers af. Ik was zo onder de indruk van hun ritme

en bewegingen.” En dansen ontspant, meent Ilonka. Het bescheiden tweetal heeft niet de indruk dat ze met dat ene lesuur in de week - „Bij onze fantastische docente Marta Flendrig” - de fijne kneepjes echt leert beheersen. Noël: „Maar dat ene dansuur is wel echt even een moment voor ons tweeën.” Heerlijk even alles loslaten van hun drukke levens, kids en volle sociale agenda's. Als ze op de dansvloer staan en de flamenco stroomt, stroomt hun passie vanzelf.

India Boonen (15) uit Sittard en Frederic Bosch (37) uit Geleen, hiphop

Ze geven samen les aan een team van zeven meiden in de Sittardse dansschool Clara Lamar. Hippe hiphoppers op de vloer met *best buddies* aan het roer. Frederic geeft les, India assisteert. Frederic tegen India: „Je doet meer dan assisteren. Jij bedenkt ook choreo's.” Ze vinden het allebei jammer dat er geen stoere jongens bij het team te vinden zijn. Hiphop is blijkbaar niet stoer genoeg voor de heren, hoewel de populariteit van hiphop wel enorm in de lift zit dankzij al die dans- en

talentenshows op de televisie. „Maar soms raken beginnende dansers vrij snel ontmoedigd als ze merken dat goed kunnen dansen betekent dat je er hard voor moet werken. Het is maar net hoe hoog je de lat voor jezelf legt.” Frederic is een danser pur sang, staat al sinds zijn vierde te swingen. Klassiek ballet tot zijn elfde jaar. Nu is het vooral hiphop, vanwege de hiphop muziek. *Queen Bee* (Beyoncé) is voor beiden een krachtige inspiratiebron. Een dame met een boodschap. Heerlijk om daar

op los te gaan. Energie? Dat krijg je van dansen, knikken de twee instemmend. Hun stijl? Een beetje van alles wat, *tutting, popping & locking, wacking, dancehall*. „Dans is een manier van zijn”, antwoordt Frederic op de vraag waarom hij graag danst. India: „Ik krijg er ontzettend veel energie van en het is superleuk om anderen de moves te leren. Ik dans al sinds ik zes, zeven jaar oud was. Op YouTube filmpjes kijken en dat nadoen, zo is het begonnen.”

‘Goed kunnen dansen, dat betekent hard werken.’

**'Als je op
de vloer
staat, vergeet
je al het
andere.'**

Naomi Dongelmans (36) en Khalid Lazar (45) uit Maastricht, salsa en bachata

Dertien jaar zijn Naomi en Khalid samen. Als koppel thuis en in hun dansschool Salsa Brisa in Maastricht. Hij had haar - student geneeskunde - tijdens hun eerste ontmoeting al in de smiezen. En zij vond hem ook meteen leuk want oh oh, wat kon die jongen toch goed dansen! Naomi was na een keer proberen 'verslaafd' aan salsa en samen dansen met Khalid. Zij swingt vanaf haar zesde al in diverse dansvormen zoals ballet, ballroom, tango en streetdance. Khalid startte met breakdance toen

hij tien was, stapte over naar tango, paso doble en flamenco, maar werd uiteindelijk hopeloos verliefd op salsa. Inmiddels bestaat hun salsaschool tien jaar, hebben ze om en nabij 250 leerlingen uit Duitsland, België en Nederland en dansen ze zelf ook intensief op diverse wedstrijden. En oh ja, Naomi is ook nog 20 uur huisarts in Sittard (met wisselende nacht- en weekenddiensten!) Salsa Brisa is te vinden in een pand dat ooit een kerkkoor herbergde, daarna

de harmonie en een tangoschool. Khalid, die ook chef-kok is, bereid op zondag altijd een buffet voor de veertig à zestig dansers die er komen. Ja, het is best druk, maar: „Zodra je op de vloer staat, vergeet je alles en telt alleen de dans nog”, legt Naomi uit. Khalid: „Van dansen word je blij. Er bestaat geen beter anti-depressivum.” En het levert ook weer bergen nieuwe energie op. Zodat ze weer aan een choreografie voor hun nieuwe show kunnen sleutelen. Of een salsafestival op touw zetten, of...

Gezellig

Dankzij de Ier heeft Aafke rugby ontdekt. Dat vindt ze een veel leukere sport dan voetbal.

Sinds ik in Londen woon kijk ik eigenlijk nooit meer voetbal. Natuurlijk, als Nederland het een keertje tot een internationale competitie schopte, zat ik netjes in mijn bavaria-jurkje vooraan. Maar dat is alweer tijden geleden. En hoewel ik vroeger nog enorm in de ban kon zijn van de eredivisie, heb ik nu geen idee meer wie er bovenaan staan. Want door de Ier maakte een nieuwe sport zijn intrede in mijn leven: rugby. En dat is toch echt compleet anders dan dat gesukkel op een voetbalveld.

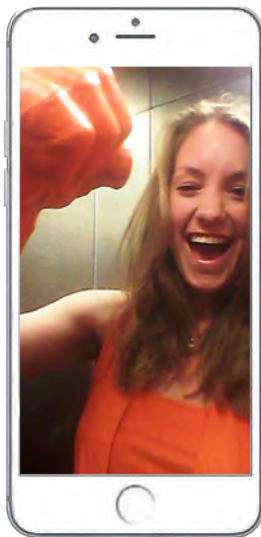
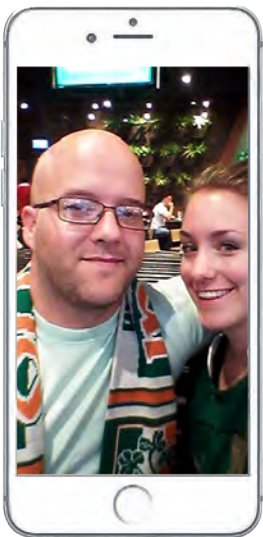
Je hoeft maar één keer zo'n wedstrijd live in rugbystadion Twickenham mee te maken en je bent verkocht. Terwijl ik altijd dacht dat de sfeer die ik ooit in Anfield meemaakte tijdens een voetbalwedstrijd van Liverpool, nooit beter zou kunnen. Maar rugby is anders. Waar in Liverpool de politie rijendik langs de lijn stond en supporters vooral bezig waren om zoveel mogelijk lege bierblikjes naar de tegenstanders te gooien, is het in een rugbystadion gewoon gezellig,

met alle supporters van beide kanten. En dat was even aanpassen. Want ik ben gewend om zoveel mogelijk negatieve dingen in het spel van de tegenstander te zien, honende teksten te scanderen en beledigende liedjes zingen richting tegenpartij. Te juichen als de tegenpartij een rode kaart krijgt. Maar toen we in 2015 tijdens het WK hier in het Olympisch stadion Ierland Italië klein

zagen maken, stond ik toch gearmd met een aantal Italianen allerlei soorten Italiaanse en Ierse nummers te zingen. Niks geen negativiteit, gewoon gezellig sport kijken. Zo heb ik dat in Nederland, of in welk land dan ook, tijdens een voetbalwedstrijd nog nooit meegemaakt.

'Dat Franse rugbyteam, daar kan toch geen Ronaldo tegenop?'

De Ier was het vroeger ook, zo'n woeste rugbyman met enorme biceps. Hij was actief in het team van zijn middelbare school, daarna in zijn universiteitsteams. Drie keer per week trainen en elk weekend modderworstelen op een verregend rugbyveld. Niet dat ik daar nog profijt van heb, want tegenwoordig wordt die biceps vooral gebruikt om halve liters Guinness mee te tillen. Het zou mooi zijn als Nederland ook die rugby-cultuur zou introduceren. En alle vrouwen die bij het woord rugby toch niet echt warmlopen, raad ik aan eens 'Dieux du Stade' op internet op te zoeken. Dat is namelijk de kalender van het Franse rugbyteam. Daar kan geen Ronaldo tegenop.

Aafke Meelen (28) uit Maastricht woont samen met haar Ierse vriend in Londen. Ze werkt als pilates-instructrice en runt er een butlerbedrijf.

A photograph of a brick building with a large hole in the wall and a set of concrete stairs with a metal railing. The brickwork is reddish-brown and shows signs of wear and damage. The hole in the wall is dark and irregular. The stairs are made of concrete and have a metal railing with a grid pattern. The overall scene suggests a state of decay or a place of historical significance.

PETRA STIENEN

‘In mijn leven is veel liefde’

Publiciste, arabiste en politica Petra Stienen (51) werkte jarenlang als diplomate in onder meer Egypte en Syrië. Ze groeide op in de Roermondse volkswijk Donderberg en bleef altijd voeling houden met die buurt. „Ik ben een genietende moeder.”

tekst **MARCEL ABRAHAMS**
foto's **MITCHELL GIEBELS**

Voor een bereisd persoon als Petra Stienen voelen deze dagen vertrouwd aan. Na een geslaagd avondje Limburg in de Amsterdamse stadschouwburg is ze nu neergestreken in Heerlen, waar een gesprek met een collega-auteur net achter de rug is en een nieuwe klus zich diezelfde avond nog aandient. Ze voelt zich zichtbaar thuis in Limburg en spreekt ondanks haar Randstedelijke tongval nog steeds het Roermondse dialect. „Soms moet je verre reizen maken om te ontdekken dat er een schat naast je voordeur ligt”, citeert ze haar inspiratie uit *De Alchemist* van schrijver Paulo Coelho.

Je bent opgegroeid in de Roermondse volkswijk Donderberg, waarover je in 2015 het boek 'Terug naar de Donderberg' schreef. Ben je streetwise?
„Samen met mijn broers Mark en Bart en mijn zus Ankie was ik in ieder geval altijd op straat te vinden. Voetballen, stoepranden: ik was steevast buiten. De Donderberg was destijds een nieuwbouwwijk vol belofte en had nog niet het slechte imago van nu. In die tijd zag ik wel de contrasten die me uiteindelijk gevormd hebben. Mijn vader was huisschilder, hij nam me wel eens mee naar de notabelen aan de andere kant van de stad. Daar belandde ik in een andere wereld: volle boekenkasten en *NRC Handelsblad* op de keukentafel. Af en toe kregen we een kopje thee, af en toe ook niet. Slechte ervaringen had ik nauwelijks, maar ik zag wel hoe ze soms naar mijn vader keken. Inmiddels weet ik: mense-

lijkheid heeft niets te maken met rangen en standen, dat moet in je zitten. Als ik geen arabist was geworden, was ik antropologe geweest. De manier waarop mensen met elkaar omgaan fascineert me.”

Na al je buitenlandse ervaringen ben je inmiddels erg actief in je geboortestad, specifiek in de wijk waar je bent opgegroeid. Wat doe je zoal?
„Na de publicatie van mijn boek over de Donderberg wilde ik betrokken blijven bij de mensen in de wijk, ik wilde het verhaal niet

zomaar afsluiten. Inmiddels ben ik ambassadeur voor IMC Basis, onderdeel van IMC weekendschool op de Vincent van Gogh/De Kasteeltuinschool, waarop kinderen uit de Donderberg zitten. Ik geef deze maand gastles over politiek aan groep 7. Het is echt mooi te zien hoe enthousiast elfjarigen kunnen raken over politiek als ze weten dat het ook over hen gaat. Verder ben ik betrokken bij jongerencentrum DB4all, waar ik zo nu en dan mensen van buiten de wijk mee naartoe neem. Je kunt van alles vinden van

“

Menselijkheid
moet in je
zitten, dat weet
ik inmiddels.

jongeren die in dat centrum komen, maar het is veel beter ze ook daadwerkelijk te ontmoeten. Daar zorg ik voor, op die manier hoop ik wederzijds begrip te kweken. Daarnaast adviseer ik directeur Jean Beijers en zijn medewerkers van NT2 Mundium, een geweldige school waar Roermondse nieuwkomers Nederlands leren. Hun verhalen geven een inkijk in het Nederland van 2017.”

Samen met de Limburgse auteur Marcia Luyten organiseerde je

Wie is Petra?

Petra Stienen (Roermond, 1965) is actief als publiciste, arabiste en politica. Ze werkte in het verleden jarenlang als diplomate. Petra studeerde Arabisch aan de universiteit van Leiden en Midden-Oostenstudies in Londen. Sinds 2015 is ze namens D66 Eerste Kamerlid. In 2016 won ze de Aletta Jacobsprijs van de Rijksuniversiteit Groningen. Petra heeft een column in *De Limburger* en publiceert regelmatig opiniestukken in *NRC Handelsblad*. Daarnaast schreef ze enkele boeken, waaronder *Terug naar de Donderberg*. In 2012 was ze te zien in het televisieprogramma *Het mooiste meisje van de klas*. Petra woont in Den Haag met haar dochter Soraya.

recent de avond ‘Het Geluk/Gelijk van Limburg’ in opdracht van de Amsterdamse Stadsschouwburg. Vanwaar dit initiatief en wat heeft het opgeleverd?

„Marcia en ik hebben allebei een boek geschreven over Limburg, en daar waren veel mensen verbaasd over. Vreemd, want al die verbaasde mensen willen wél alles weten over onze ervaringen in Afrika of het Midden-Oosten. De avond in Amsterdam, die als werktitel ‘Wat de Randstad kan leren van Limburg’ had, genereerde heel veel publiciteit voor de veelzijdigheid van Limburg. Met die avond wilden we laten zien hoe je trots kunt zijn op je wortels, dat je je eigen taal en traditie mag koesteren en tegelijkertijd een brede blik op de wereld kan hebben. Dat deden we niet alleen, veel bekende Limburgers en bevriende ‘Hollanders’ vertelden het verhaal dat de ‘periferie’ ook ►

voor het centrum, de Randstad, politiek, economisch en cultureel relevant kan zijn.”

Tussen 1992 en 2009 werkte je als diplomaat voor het ministerie van Buitenlandse Zaken, onder meer op de Nederlandse ambassade in Egypte en Syrië. In hoeverre heeft die periode je wereldbeeld veranderd?

„Ik weet wat het is om te leven in een dictatuur. Ik ken de angst van mensen om opgepakt te worden voor iets dat je hebt gezegd of hebt gepubliceerd. De armoede in Egypte, de angst in Syrië: die ervaringen hebben me gevormd. Daarom kan ik onze vrijheden en welvaart in Europa enorm waarderen.”

De toenemende globalisering leidt tot spanningen, ook in Nederland. Maak je je zorgen om de multiculturele samenleving?

„De multiculturele samenleving heeft iets onvoorspelbaars, daar moeten we mee leven. Ik maak me wel zorgen om ‘de angst voor de ander’, want dat gevoel leeft sterk in onze maatschappij. Ik zie bijvoorbeeld dat vrouwen met een hoofddoek worden bespuugd, dat is natuurlijk vreselijk. En ook ik ken de verhalen van meisjes die door jongens met een bepaalde achtergrond worden lastiggevallen. In zijn algemeenheid zeg ik: geweld moet je altijd aanpakken, maar nooit enkel en alleen aan één groep toeschrijven. Plak geen etiket op een complete bevolkingsgroep.”

De maatschappelijke positie van vrouwen heeft ook je interesse. Waarom zien we zo weinig vrouwen in topfuncties? Willen vrouwen dergelijke functies wel?

„Laat ik beginnen met de quote: *you can't be what you can't see*. Als ik op televisie kijk naar een topontmoeting van Europese regeringsleiders, zie ik bijna alleen maar mannen. Deskundigen bij *De Wereld Draait Door*: stevast mannen. Er zijn gewoon weinig vrouwelijke rolmodellen zichtbaar. In het bedrijfsleven hebben veel mannen vanwege hun oldboysnetwerk een topfunctie. Mijns inziens verhoogt een vrouwenquotum de kwaliteit van bestuur. Ik geef vrouwen altijd drie tips: laat je stem gelden, versterk elkaar

“
Liefde betekent ook dat je met elkaar meegroeit.

door samenwerking en zie mannen als bondgenoten bij het bereiken van je ambities.”

Je stond in 2012 centraal in het televisieprogramma ‘Het mooiste meisje van de klas’, waarin je vertelde over je moeilijke jeugd. Hoe kijk je terug op die uitzending?

„Ik word er nog bijna wekelijks op aangesproken. Meest gehoorde opmerking: je bent zo moedig. Ik ontving een e-mail van een Nederlands-Marokkaanse vrouw die dacht dat ik een kakmadam was. Toen ze zag dat ik uit de Donderberg kwam, besefte ze naar eigen zeggen dat je ongeacht je afkomst je eigen leven kunt vormgeven. Dat vond ik een prachtig bericht. In de uitzending sprak ik ook over mijn vader, die manisch depressief was. Die gemoedstoestand had zijn weerslag op ons gezin. Men-

sen die zich herkenden in mijn verhaal voelden zich gesterkt: je mag er over praten, het is geen taboe.”

Je was ooit getrouwd en hebt een dochter uit die relatie. Wat voor moeder ben je?

„Ik geloof in ‘liefdevolle verwaarlozing’, met nadruk op het woord ‘liefdevolle.’ Mijn dochter Soraya mocht van mij altijd alles. Er waren wel drie regels: je doet jezelf geen pijn, je doet anderen geen pijn en je maakt niks kapot. Daar heeft ze zich ook aan gehouden. Soraya is nu negentien jaar oud, heeft het gymnasium afgerond en geniet van een tussenjaar, ze is net terug uit Argentinië. Ze mag van mij onvoorwaardelijke steun en liefde eisen, maar andersom doe ik dat niet. Noem mij maar een genietende moeder.”

Heb je momenteel een partner? Welke man past eigenlijk bij Petra Stienen?

„Er is altijd veel liefde in mijn leven. Liefde moet je niet proberen te verklaren, anders gaat die liefde kapot. Liefde betekent ook dat je met elkaar moet meegroeien. Ik geloof daarom ook niet in een bepaald type. Wat ik wel vreemd vind, is dat in deze maatschappij nog vooral in heteroseksuele stellen wordt gedacht: mannetje-vrouwtje, liefst met twee kinderen. Maar de familie van nu ziet er al echt anders uit. Er zijn zoveel verschillende andere combinaties, mannetje-mannetje of vrouwtje-vrouwtje, samengestelde gezinnen, één-oudergezinnen. In de toekomst zullen relatievormen veranderen, dat is een maatschappelijke ontwikkeling.”

De Egyptische hoofdstad Caïro is je favoriete plek. Verklaar je nader?

„Helaas ben ik al twee jaar niet meer in Caïro geweest. Beiroet is nu ook een favoriet van me. In die twee steden is geen dag hetzelfde. Gekigheid, geweld en saamhorigheid, schoonheid, lelijkheid: alles is er tegelijkertijd, en ook nog eens heel intens. Ik voel me thuis in Caïro en Beiroet, maar zal toch altijd een buitenstaander blijven. Waarom? Ik ben met mijn 1 meter 82 in ieder geval te lang! Daar hoort trouwens een leuke anekdote bij. Ik zat onlangs in een vliegtuig naast een Libanees, die me een paar keer abusievelijk aanstootte. In zijn eigen taal zei hij tegen een landgenoot dat ik op een giraffe leek. Ik verstond wat hij zei, en sprak hem daarop aan. ‘Het ging niet over jou’, zei hij. Ik zei toen tegen hem dat hij me de volgende keer maar ‘nakhleh’ moest noemen, oftewel: palmboom. Hij was sprakeloos natuurlijk, en wist niet meer wat hij moest zeggen. Ik moet er nu nóg om lachen!”

Wie zijn je voorbeelden?

„Ik denk dan meteen aan mijn schoolvriendin Veronique Puts, die ook te zien was in *Het mooiste meisje van de klas*. Veronique is kunstenares en woont in Antwerpen. Toen ik in 2010 een tijdje werkloos was, sprak ze me moed in. ‘Laat je creatieve hart spreken, dan volgt de rest vanzelf’, was haar boodschap. Die raad heb ik opgevolgd en het pad dat ik koos maakt me tot op de dag van vandaag gelukkig.”

Welke ambities heb je nog?

„Ik zou graag een roman willen schrijven. Maar eigenlijk kijk ik niet verder dan de dag van morgen. Twee ervaringen spelen daarbij een grote rol. Vorig jaar had ik, zittend op de achterbank, bijna een dodelijk auto-ongeluk in Qatar. We gingen volledig over de kop. Begin dit jaar maakte ik in Den Haag, waar ik nu woon, een flinke val met mijn fiets. Inmiddels houd ik een dankbaarheidsdagboek bij, waarin ik elke dag wat aantekeningen maak. Ik geniet van dingen die me raken, iedere dag kent momenten vol betekenis.” ◀

SJOERD SJOERDSMA, TWEDE KAMERLID D66:

‘Een interviewer die in de politiek is beland.’

„Ik ken Petra omdat we allebei diplomaat waren totdat de politiek lonkte. Daarnaast delen we een fascinatie voor het Midden-Oosten. Via haar boek *Dromen van een Arabische Lente* kwam ik met haar in contact. In mijn optiek weet Petra het lokale heel

goed te verbinden met de buitenwereld. Daarnaast is ze een warme persoonlijkheid. Ze weet snel een familiegevoel op te roepen, maar komt in een gesprek ook vlug tot de kern. Eigenlijk is ze een interviewer die in de politiek is beland.”

SUZAN SEEGRS, VRIENDIN:

‘Petra is een absoluut voorbeeld voor mij.’

„Via mijn liedjes ben ik met Petra in contact gekomen. Limburg verbindt ons. We hebben een goede en bijzondere klik, ik vind het geweldig hoe Petra zich als feministe manifesteert. Ze is warm, slim, ondeugend en zorgt op een positieve

manier voor reuring. Ze wil en kan op een goede manier een bepaalde verandering teweegbrengen. Ze verbindt en zoekt grenzen op waar anderen stoppen. Petra is absoluut een voorbeeld voor mij.”

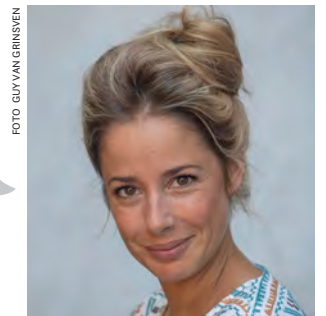

FOTO GUY VAN GRINSVEN

FOTO JOHN PETERS

CHAIB RAMDANI, VOORZITTER STICHTING DB4ALL:

‘Waar ze komt, zorgt ze voor positiviteit.’

„Via onze stichting proberen we doelgroepen bij elkaar te brengen, onder andere sport is daarbij een bindmiddel. Ik kijk tegen Petra op, ze is niet zomaar iemand. Ze heeft veel mensenkennis en is erg intelligent. Ook de jongeren van DB4all

kijken tegen haar op, we zijn blij dat ze op ons pad is gekomen. Overal waar Petra komt, zorgt ze voor positiviteit. Petra komt van de Donderberg en heeft daar een gevoel bij. Ze geeft respect en ze krijgt respect.”

Met nepvin even zeemeermin

Voor ouders is het even slikken, ben je eindelijk verlost van die zwemlessen omdat je kind zijn A heeft gehaald, komt er een nieuw papiertje bij: het zeemeermin diploma. Zwemfun met een vin wordt de nieuwste zwembadrage.

tekst IVAR HOEKSTRA foto's ERMINDO ARMINO

Voor meisjes die er rond hun achtste achterkomen dat prinses worden een onhaalbare missie blijkt, is er nu plan

B: zeemeermin worden. Tot voor kort een tamelijk onmogelijke ambitie, maar dankzij de komst van de mono-vin werkelijkheid geworden. Vin aan, staart eromheen en je tovert je dochter zo om in Ariël, de heldin uit Disney's *De Kleine Zeemeermin*. Maar zeemeermin-zwemjuf Jolanda van der Meijden (45) is niet zo van de sprookjes en in zeemeerminnen gelooft ze niet. „Ik vlieg het zeemeermingebeuren meer van de praktische kant aan.” En dat is maar goed ook, want de praktijk blijkt weerbarstiger dan de fantasie. „Zeemeermin zijn is hard werken”, weet Jolanda. Dat hebben Leonore (8), Carolina (10), Delphine (8), Britt (8), Eline (9), Audrey (8) en Frédérique (8) al snel door. Het zevental is deze morgen vroeg uit de veren gekomen om hun droom te verwezenlijken, maar als

je niet geboren bent met een zeemeerminstaart is het best gedoe. Het kiezen van je outfit alleen al. Die bestaat naast de zwarte mono-vin uit een staart. Die staart is meer een soort langgerekt badpak dat je over de vin moet draperen om het zeemeermin-effect te krijgen. Jolanda heeft die in alle kleuren van de regenboog, maar uiteraard willen de kleine zeemeerminnen allemaal roze. Daar zijn er maar twee van, dus dat zorgt voor een klein rouwmoment. Voor mokken is

echter geen tijd, de onderkant van je staart in de bovenkant van je mono-vin stoppen vraagt behoorlijk wat vaardigheid. Jolanda. „Altijd aantrekken bij het water. Nooit met je staart op de zwembadvloer rondhoppen, want dat kan je je tandjes kosten. En letten jullie in ondiep water op voor eventuele vinschade?”

Vallen en opstaan

Om over eventuele neusschade nog maar te zwijgen. Want bij de eerste ►

Een zeemeermin beweegt zich als een rupsje door het water.

de beste duik, schuurt een van de zeemeerminnetjes met haar neus over de bodem. Au! Dus wordt het zwembadwater aangevuld met zilte tranen die door Jolanda snel gedroogd worden. Net als fietsen leer je zwemmen als een zeemeermin met vallen en opstaan. Als er vervolgens zeven brilletjes worden aangerukt om ervoor te zorgen dat de zeemeerminnen de zwembadbodem zien en dus niet 'kussen', kunnen we veilig verder. „Je moet je eigenlijk als een soort rupsje door het water bewegen”, weet Jolanda. Makkelijker gezegd dan gedaan. Want die vin omlaag duwen en trekken met je voeten is zwaar. „Maar dat is juist goed. Het moet zwaar gaan, anders doe je het niet goed. En wie heeft gezegd dat alles in het leven makkelijk gaat?” Het is iets wat de zeemeermininstructrice tegen iedere nieuwe groep kinderen zegt. „Tegenwoordig zijn het allemaal prinsjes en prinses-

BESTAAN ZE ECHT?

Hoewel de zeemeermin wordt gezien als een mythisch wezen, hebben door de eeuwen heen diverse mensen beweerd ze gezien te hebben. Tijdens de Tweede Wereldoorlog in 1943 zagen Japanse soldaten verschillende zeemeerminnen voor de kust van de Kei-eilanden. Ze beschreven wezens in het water - en één op het strand - met een roze huid en stekels aan hun hoofd. Naar schatting waren de

wezens zo'n 1,5 meter lang met ledematen en gezichten lijkend op die van een mens, maar met een mond als een karper. Fotografisch bewijs hadden ze echter niet. Recentelijk zorgde de tweedelige serie *Mermaid* op Animal Planet voor ophef. In twee uitzendingen deed de zender het voorkomen of zeemeerminnen echt bestaan met onderwaterbeelden van de - in dit geval - angstaanjagende

wezens. Omdat het in de vorm van een documentaire was gemaakt, inclusief geïnterviewde ooggetuigen, geloofden veel kijkers dat de zender het bewijs geleverd had: ze bestaan echt! Niet dus. Later bleek dat het om een nepdocumentaire ging. Het zorgde voor veel woede bij marine-biologen die de zender verweten van de oceaan een sprookjesbad te maken puur omwille van de kijkcijfers.

ALLEEN VOOR KIDS MET B-DIPLOMA

Sinds deze maand kunnen jongens en meisjes die willen leren om te zwemmen als een zeemeermin terecht in het Geusseltbad in Maastricht. Het zwembad heeft, als enige in de regio, de FinFun zeemeermin zwemtrainingen aan het lesaanbod toegevoegd. Om mee te doen aan deze trainingen, moeten de deelnemers in

het bezit zijn van een zeemeermin zwemdiploma. Dat kun je halen tijdens een van de 2 uur durende clinics die op meerdere momenten in het jaar gegeven worden in het Geusseltbad. Zeemeermin zwemmen is geschikt voor jongens en meisjes vanaf 7 jaar die in het bezit zijn van hun B-diploma. Wees er wel van overtuigd dat

je kind echt vrij is in het water en niet te angstig is. Na het behalen van het zeemeermin diploma kan je kind doorstromen naar de zeemeermin zwemtrainingen die wekelijks (dinsdag en zaterdag) plaatsvinden. Tijdens de meivakantie staat de eerstvolgende clinic gepland. Meer info: www.geusseltbad.nl.

jes die denken dat alles vanzelf gaat. Maar dat is niet zo in het leven. Niets gaat vanzelf." Zwemmen als een zeemeermin zeker niet. Met je benen vast in een vin heb je niets aan de schoolslag die er zo is ingestampt. Jolanda: „Jullie benen lang maken meisjes!”

Plaspauze

Als er na een half uurtje proesten en afzien schwing in de vinnen komt, moeten de eerste zeemeerminnetjes plassen. Probleempje, want een zeemeermin is ook maar een mens en mensen plassen niet in het bad. Althans nette mensen niet. Dus bad uit, vin af, plassen, terugkomen en vin weer aan. „En mocht je ooit je eigen staart krijgen, hoe krijg je die in het water in geval van nood zo snel mogelijk uit? Dat ga ik jullie nu leren!”

Ja, ook dat is best lastig, maar Jolanda houdt de spirit er in door een mix van empathie en enthousiasme. Als zeekoning Triton waakt ze over haar onderdanen in haar 1.30 meter diepe koninkrijk. Samen met zes zwemleraren en -leraressen van het Geusseltbad. „Want je mag een kind nooit alleen met een mono-vin

laten zwemmen.” Dus assisteren haar hulpjes zoveel mogelijk en letten ze goed op de instructies van Jolanda. Als die weer is vertrokken naar het Gelderse Lobith waar ze haar zwemschool heeft, moeten ze het zonder haar kunnen. Als Nederlands eerste zee-

meerminzwembadjuf gaat Jolanda het hele land door om instructies te geven. „Ik kwam op het idee toen een vriendin van mij voor haar dochtertje van acht jaar zo'n mono-vin had gekocht in de VS. Eenmaal terug in Nederland vond ze het toch een beetje link om haar ►

Ook mannen vinden het leuk: je kunt er heel snel mee zwemmen.

„Daar zijn de meningen over verdeeld”, zegt Jolanda. Haar mening is duidelijk: de enige echte zeemeermin, is een mens met een mono-vin. En dan het liefst een van goede kwaliteit. „Dat druk ik ouders echt op het hart, koop niet zo'n prul van een paar tientjes. Daar zit hard plastic in dat na drie zwembeurten spontaan kapot gaat en dan zit je kind met van die scherpe plasticscherven bij haar beentjes.” Zelf gebruikt ze de vinnen van FinFun. „Die komen met staart op 125 euro, maar dan heb je wel een echte kwaliteitsvin.”

Hulpjes

Na twee uur les blijkt maar weer eens hoe snel kinderen leren met een toegewijde lerares. We zien staarten speels op het water slaan en sierlijke vinbewegingen onder het wateroppervlak. Als even later Jolanda zeven apetrotse zeemeerminnetjes hun zeemeerminndiploma overhandigt, is het net of we op de zwembadbodem het silhouet van een bebaarde man met drietand te ontwaren. Koning Triton heeft er zeven hulpjes bij. ◀

kind te laten zwemmen met de voetjes in een vin. Toen zei ik 'laat haar maar naar mijn zwembad komen, dan gaan we eens kijken of ik het haar kan leren.' Het bracht mij vervolgens op het idee er les in te geven. Want het vergt echt enige oefening en ik wil dat kinderen het veilig doen.”

Opmars

Dat was een paar jaar geleden en nu is het zeemeerminzwemmen aan een opmars bezig. „Omdat de zwembaden ook wel zien dat het een leuke manier is om meer mensen naar je bad te lokken. Het is een leuke en gezonde manier om te bewegen.” Niet alleen voor kinderen, ook veel volwassenen hijsen zich in de mono-vin. „Maar dan noemen we het de *Mermaid Experiences*. Dat draait meer om het je zeemeermin wanen, dan het leren zwemmen als een zeemeermin. Ik had deze week nog een groep van zestigplussers die zo de verjaardag van een vriendin vierden.” O ja beste mannen: zeemeermin willen zijn, is niet alleen een vrouwending. Jolanda: „Ook mannen vinden het leuk, want als je het een beetje onder de knie hebt kun je er heel snel mee zwemmen.

Mijn zoon van zestien jaar heeft het laatst voor het eerst geprobeerd en die was echt onder de indruk: 'Ik ging echt als een speer door het water mam!'" Mede door filmkrakers als *Splash!* en *Pirates of the Caribbean* is de interesse in het mythische wezen sterk toegenomen. „Er zijn wereldwijd enorm veel zeemeermingenootschappen.” Zal er dan toch ergens in de oceaan een écht zeemeerminnetje rondzwemmen?

Eerste schooldag

Zelfverzekerd begint dochter Suus aan haar eerste schooldag. Peter verheugt zich alvast op het verslag van de juf na afloop.

Jk heb ook gymschoentjes in de tas”, glimt Suus van trots en wijst naar haar rugzak die vandaag ook aan zijn vuurdoop toe is. Na een pittige zondagavonddienst inclusief een dozijn café au laits en het traditionele onvermogen om daarna thuis snel de slaap te vatten, had ik deze morgen natuurlijk vriendelijk kunnen bedanken voor de eer. Maar als vader zijn er van die momenten dat je er moet zijn. De eerste schooldag van je kind is zo’n moment.

Drempelvrees is mijn vierjarige vreemd. Zelfverzekerd stapt Suus de grote school binnen. Zou het wellicht komen omdat ze de aanwezigheid van Marijne bij zich weet? Grote zus

helpt in ieder geval bij het ophangen van het jasje (‘Bumba!’, kirt Suus als ze de sticker boven het haakje met haar naam ziet). Grote zus wijst waar de wc is. Grote zus houdt de hand vast bij het betreden van het klaslokaal. En grote zus legt uit waar alle spullen liggen.

Allemaal leuk en aardig, maar met een ‘hoe laat begint hier het kleuren eens eigenlijk?’-blik kijkt Suus ondertussen de juf en mama aan. En moeten wij trouwens ook niet gaan werken of zo? Ik kan me mijn eerste

schooldag, lang geleden op de Don Bosco-school in Venlo-Oost, niet meer herinneren. Maar het lijkt me sterk dat ik die dag het gebouw binnenstapte alsof de dagen van de nog zittende directeur geteld waren. Suus wel.

Tranen? Natuurlijk niet, *big girls don’t cry*. Ook mama houdt zich sterk. In het verleden werd

Peter Leijsten is journalist en woont samen met zijn vriendin en hun twee dochters.

er nog wel eens een traantje weggepinkt, bijvoorbeeld toen Marijne vier jaar oud werd en afscheid nam van het kinderdagverblijf. Maar hier en nu geen ‘sterk spul hè, die Fisherman’s Friend’-moment: zonder poespas nemen we afscheid. Weer thuis verheug ik me op het moment waarop de juf, al min of

‘Tranen op de eerste dag? Natuurlijk niet, big girls don’t cry.’

meer voorbereid na twee ‘oefenmorgens’, ons straks haar eerste indrukken van Suus gaat vertellen: ‘druk, eigengereid, kletst door ook als ik het woord neem, praat liever dan dat ze luistert’.

Mijn gedachten dwalen ondertussen af naar het lijsttrekkersdebat dat ik de avond ervoor op kantoor met een half oor kon volgen. Ik moet een lach onderdrukken, want ik realiseer me: Buma, Rutte en Pechtold, ook zij hadden ooit hun eerste schooldag. Zoveel bagage in hun rugzak ondertussen, maar een kleine halve eeuw later laten zij elkaar nog steeds niet uitpraten, luisteren ze maar half naar de debatleider, weten ze het allemaal het beste en horen ze van alle mensen op deze wereld zichzelf veruit het liefst oreren.

Mijn kleine meid komt er dus wel.

Modern in een oud jasje

Edmond en Dominique verbouwen in fases hun prachtige carréboerderij in Klimmen. Recent rondten ze de werkzaamheden in woonkamer, badkamer en gang af. Ze voelen zich thuis in hun woning, maar sluiten een nieuw project niet uit.

tekst **MARCEL ABRAHAMS** foto's **PETER SCHOLS**

Nee, we vervelen ons niet snel hier”, zegt een lachende Edmond Jennekens middenin het gesprek. Ga maar na: samen met zijn vriendin Dominique Hermens heeft hij drie kinderen: Raff (8), Noud (4) en Pippa (2). Het stel heeft daarnaast nog twee honden, met de namen Tosh en Yara. En tussen alle bedrijven door verbouwen ze nog ‘even’ hun prachtige carréboerderij - ook wel kwadraatshoeve genoemd - in Klimmen. „Deze woning wordt in fases verbouwd”, licht Dominique, die als kapster werkt, toe. Op de vraag wie de grootste klusser in huis is, wijst ze naar haar bijna-echtgenoot. De twee gaan namelijk in september trouwen. „Maar

KLUSMETER

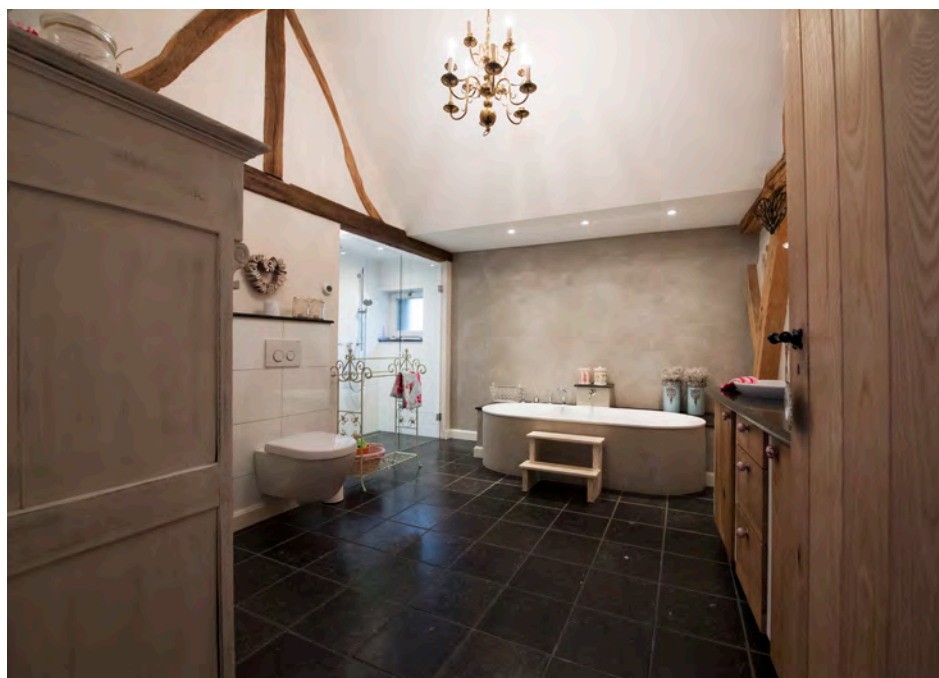
NAAM: Edmond Jennekens (34), eigenaar van een sloop- en renovatiebedrijf en Dominique Hermens (31), werkzaam als kapster.

PLAATS: Klimmen.

KLUSTIJD: Anderhalf jaar.

GROOTSTE TEGENVALLER: „Die hebben we eigenlijk niet gehad.”

GOUDEN KLUSTIP: „Goed nadenken, en dan pas beginnen.”

In het begin heb ik weleens een traantje gelaten, maar nu ben ik heel gelukkig hier.

voor die tijd is er nog wel wat werk aan de winkel hier”, zegt Edmond. Hij is eigenaar van een sloop- en renovatiebedrijf, en klust uiteraard ook in zijn eigen huis. Samen met zijn vader overigens, want die is eveneens erg handig. De meest recente verbouwing betrof de woonkamer, de gang en de badkamer. Het resultaat mag er wezen.

De badkamer is een mix van moderne en authentieke elementen. Edmond: „Een blauwstenen vloer maar ook eikenhouten gebinten. Verder: vloer- en wandverwarming en nieuw stucwerk. Hetzelfde idee zie je in de gang: een nieuwe vloer, oude elementen die in ere zijn hersteld en houten deuren en kozijnen. Ook hebben we voor plavuizen in de gang gekozen. Ik heb er de titel ‘modern in een oud jasje’ aan gegeven.” De ruime en sfeervolle woonkamer bevat een fraaie schouw. Er is nieuw stucwerk te zien, alsmede verlaagde plafonds met oude balken. De keuken oogt strak, maar kenners zien meteen dat oude elementen ook hier bewaard zijn gebleven. Ofschoon de locatie en

het huis bijzonder ogen, was Dominique in eerste instantie niet meteen overtuigd. „We hebben heel veel aan dit huis gedaan. Ik heb in de beginperiode van de verbouwing weleens een traantje gelaten. Ik dacht echt: waar zijn we aan begonnen? Maar nu voel ik me heel gelukkig hier.” Dus we kunnen ervan uitgaan dat het stel voor eeuwig in Klimmen blijft wonen? Dominique: „Dat weten we nog niet, daarover moeten we nog nadenken.” Edmond: „Misschien bouwen we ooit een ander huis, in een oude stijl. Ik sluit niets uit.”

 MEEDOEN?
L-magazine@delimburger.nl

Wij hebben niet zo veel nodig

Elise en Karin wonen met hun drie honden in een kaasboerderij in het Twentse Ambt-Delden.

ELISE: „We hoeven niet zo veel te verdienen. Als we de vaste lasten maar kunnen betalen en blijven wonen op onze prachtige plek op landgoed Twickel. Verder hoeven we alleen te eten.”

KARIN: „Af en toe een leuke hond kopen. Meer hebben we niet nodig.”

ELISE: „De pacht betalen we voor een heel jaar. Naast het woongedeelte hebben we twee schuren en zes hectare grond.”

KARIN: „Ik heb op ons erf een praktijkruimte voor massages.”

ELISE: „De kaasopbrengst moet de pacht en de vaste lasten opbrengen. We leven van Karins inkomen.”

KARIN: „Ik werk bij een wellness-complex. Eerst 32 uur, nu nog 25, omdat ik tijd wil hebben om bier te maken. Ik vind het een uitdaging bier te brouwen met zoveel mogelijk eigen producten. We hopen er geld mee te verdienen.”

ELISE: „Ik verdien liever weinig geld met werk dat ik leuk vind, dan veel geld met werk dat ik niet leuk vind. We zijn zo blij met de plek waar we wonen. Als we niet meer kunnen werken en de pacht niet kunnen opbrengen, kopen we een camper.”

KARIN: „Ik heb daar nog niet zo'n beeld bij. Dat is zo ver weg. We zijn toch nooit ziek.”

ELISE: „Ik neem aan dat ik tot mijn tachtigste door ga met kaas maken. Pensioen heb ik niet.”

KARIN: „De wellness kent ook geen pensioen. En geen cao. Ach, we zullen het wel redden.”

ELISE: „Er is niets mis mee, om je hele leven door te werken.”

KARIN: „We denken niet te veel na over geld. Dat hoeft niet, want we geven ook niet veel uit voor onszelf.”

ELISE: „We hebben het goed met elkaar. Wat heb je dan nog meer nodig? We eten onze eigen kaas, drinken ons eigen bier. Karin houdt meer van bier dan ik, ik lig zo onder tafel.”

KARIN: „Ik denk dat we zo'n tweehonderd euro

Elise Elbert (55)

Kaasmaker

Karin van Veen (56)

Masseur en bierbrouwer

NETTO INKOMEN
€0 - 2000,-

GROOTSTE MISKOOP

Elise: een boterkarn, boter maken bleek niet leuk

Karin: lounge-tuinset, stond niet en zat niet lekker

BESTE KOOP

Elise: de honden: Dieke, Eddie en Duran, de duurste kostte € 1.500
Karin: kaartjes voor Diana Krall in Carré, € 100 per stuk

per maand aan boodschappen uitgeven.”

ELISE: „Daar heb ik echt geen idee van. Ik doe nooit boodschappen. Alleen op de eerste zaterdag van de maand, als ik op de streekmarkt in Delden sta, haal ik het eten. Dan doe ik aan ruilhandel. Een kaasje voor een worst of een stukje kipfilet.”

KARIN: „Of vis.”

ELISE: „Ruilhandel vind ik leuk. Kleding kopen we eigenlijk nooit.”

KARIN: „We hebben altijd werkkleding aan.”

ELISE: „Alleen als we eens naar een concert gaan, dragen we andere kleren. Karin is dol op concerten.”

KARIN: „Ik probeer me in te houden met kaartjes bestellen.”

ELISE: „Karin is voetbalfan.”

KARIN: „Ja ik heb een seizoenkaart. Wat is dat per jaar? 360 euro geloof ik.”

ELISE: „Ik hou niet van voetbal.”

KARIN: „Soms moet je iets voor jezelf doen wat je leuk vindt. Jij hebt de paarden, dat vind jij gaaf om te doen.”

ELISE: „Maar dat kost niets, ik ga alleen mee om te kijken naar

mijn nichtje die aan eventing met paarden doet. Als ik een weekendje mee ga, slaap ik in de auto. Mijn grootste passie is hardlopen met de honden. Soms betaal ik dan inschrijfgeld voor deelname. Niet veel, misschien vijftien euro.”

KARIN: „Dat is echt jouw ding.”

ELISE: „Ja, dat is het allermooiste wat er is.”

KARIN: „We zijn 29 jaar samen, ook heel erg mooi.”

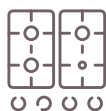
MEEDOEN?

L-magazine@delimburger.nl

Elke week vertelt een Limburgse kok over zijn of haar favoriete gerecht. Dit keer chef-kok Hans Snijders van Château Neercanne. Hij is dol op de veelzijdige grotchampignon.

CHAMPIGNON

Grotchampignon echte smaakbom

tekst RAY SIMOEN foto's ROGER DOHMEN

Ze zijn als het ware met elkaar vergroeid, Hans Snijders en de champignons, die groeien in de grotten in de omgeving van Château Neercanne, het meest zuidelijke kasteel-restaurant van Nederland. In de grotten van het kasteel werden al vanaf de jaren vijftig en zestig volop champignons geteeld. „Ik heb altijd veel contact gehad met de telers, die onder zware omstandigheden de champignons kweekten, verzorgden, plukten en schoonmaakten. Altijd bij 11 graden in een vochtige omgeving en veelal alleen moeten werken, dat valt niet mee. Vandaar dat er nu nog weinig grotchampignon-telers meer zijn”, zegt de 62-jarige chef-kok in zijn keuken met het fraaie uitzicht op het zacht glooiende landschap aan de voet van het hooggelegen kasteel met

zijn rijke historie. Koningen, presidenten en filmsterren aten er. Hans Snijders begon in 1980 als chef op Neercanne. Dat behoorde toen al tot de top van Nederland. In 1986 kreeg Neercanne zijn ster terug en vorig jaar werden directeur Peter Harkema en het team van chef-kok Hans Snijders in Amsterdam door Michelin in het zonnetje gezet omdat het château al zestig jaar in de rode gids vermeld staat, waarvan 32 jaar met een ster: een prestatie die door geen ander Nederlands restaurant wordt geëvenaard. „In de jaren '60 en '70 serveerde men 'champignons á l'escargot', grotchampignons met escargotkruiden als knoflook en peterselie. In die jaren een culinaire vondst, waarvoor mensen zelfs hiernaartoe kwamen om zakjes escargotkruiden te kunnen kopen.” Helaas worden in de grottenrijke streek rond Neercanne niet meer zoveel champignons geteeld. Noord-Lim-

TE GAST BIJ

Hans Snijders

Opleiding Pastoor Jacobsschool in Sittard. Werkzaam in hotel restaurant prinses Juliana in Valkenburg, Septime in Luik en Septime in Monaco, beide van chef Robert Lesenne, Kasteel Hoensbroek, Kasteel Wittem en sinds 1980 op Château Neercanne, eerst als souschef en vanaf 1989 als chef-kok.

burg is nu dé champignon-tuin voor de horeca geworden. Maar Hans Snijders koestert zijn contacten met Leo Vossen, de 80-jarige teler van grotchampignons uit Riemst. „Als Leo straks wegvalt, hebben we een groot probleem, er zijn amper nog telers van grotchampignons te vinden.” De uit Geleen afkomstige chef-kok geeft de voorkeur aan de ondergronds geteelde smaakmakers boven de bovengronds geteelde witte paddenstoelen. „Grotchampignons horen bij het culinair erfgoed van Neercanne”, stelt hij met nadruk. „Het is puur slow food, de grotchampignon groeit langzamer, neemt minder vocht op en wordt biologisch geteeld. Bovendien komt hij rechtstreeks uit deze regio. En ik ben een groot voorstander van meer lokaal geteelde en gekweekte producten.” De kok, die ook een fervent wielrenner is, ijvert met andere pleitbezorgers van regionale producten voor de

‘Dit is puur slow food; hij groeit langzamer en neemt ook minder vocht op.’

herintroduktie van de Limburgse kip, die hier in de tijden van de Romeinen werd gefokt, maar later verdween. „Ik hoop dat de Lim-kip net zo’n culinaire ambassadeur wordt voor Zuid-Limburg als de stropen van Mart Vandewall uit Eckelrade.”

In de zomer serveert de licht grijzende kok een palet aan ‘vergeten’ aardbeienrassen, die door Edith Boëne uit het naburige Riemst op biologische wijze worden geteeld. „En ik ben naarstig op zoek naar een boer die boter maakt van de

melk van Heuvelland koeien.” In die boter kunnen de grotchampignons dan ‘regionaler’ worden bereid. Het zal de smaakrijkdom van de champignon nog beter doen uitkomen. Want anders dan velen denken is de champignon een smaakmaker. „Gedroogde champignons geven een prachtige licht bronzen kleur aan een consommé. Sauzen krijgen extra raffinement met champignons. En de champignon leent zich voor erg veel verschillende bereidingen.” Zelfs om gerechten te decoreren worden champignons gebruikt. „Openstaande champignons drogen we. Daardoor krijgen ze een mysterieuze, diepzwarte

kleur en zien ze er uit als bloemen, die net open zijn gegaan. Als je daar croustades, gevuld met een mousse van grotchampignons, op plaatst heb je een prachtige amuse. Sommigen willen zelfs de gedroogde champignons opeten, maar dat ontraden we.” Met een andere variant van gedroogde champignons oogstten de château-koks in Amerika veel succes. „In Chicago kregen we op een toeristische beurs de handen op elkaar voor onze ‘Neercanne noodles’. Daarvoor droogden we champignons, maalden die vervolgens fijn en van het meel maakten we pasta of *noodles*. ‘Delicious’, vonden ze het.”

Kabeljauw met grotchampignons

INGREDIËNTEN voor 4 personen

4 kabeljauwfilets á 80 gr
100 gr kleine champignons
1 vers knoflookteentje met huid
100 gr roomboter
4 plakjes gerookt spek, dun gesneden
100 gr puree van grotchampignons
8 bosuitjes

Puree van grotchampignons

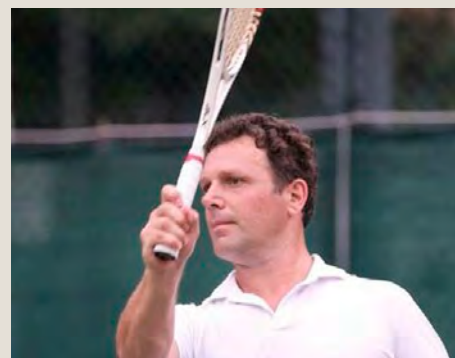
200 gr grotchampignons
2 rozemarijnnaalden
Half teentje knoflook
1 sjalotje gesnipperd
100 gr room
50 gr kippenbouillon

BEREIDING

Bak het spek krokant, laat afkoelen en hak tot kruim. Smelt de roomboter in de pan waarin het spek gebakken is, en bak hierin de plakjes champignons. Voeg het geplette knoflookteentje toe en smoor nog 1 minuut. Kruid de kabeljauw met zeezout en leg in een krap passende pan. Overgiet de vis met de champignon/knoflookboter en voeg het spekkruim toe. Zet dit circa 6 minuten in een voorverwarmde oven van 150 graden Celsius. De vis moet net warm zijn. Dresseer de vis in een diep bord, schep alle boter zonder knoflookteentje erover en serveer er de kort gekookte bosui en puree van grotchampignons bij.

Puree van grotchampignons:

Snijd de grotchampignons in vieren en bak ze in een klontje boter bruin. Voeg de sjalotten, rozemarijnnaalden en het knoflookteentje toe, zweet dit zachtjes gedurende 2 minuten en voeg bouillon en room toe. Kook alles tot de room echt stevig is, draai alles met een blender superfijn en voeg peper en zout toe. Deze puree kan ook een dag eerder gemaakt worden.

Al acht jaar ‘vakantie’

tekst **SIMONE VAN HUGTEN** foto's **ROB DERIX**

Limburgers die voor een buitenlands avontuur kozen

WIE: Rob Derix, tenniscoach en eigenaar van Hong Kong Tennis Coach Asia. Groeide op in Horst.

WOONT IN: Hongkong.

HEMELSBREED VAN LIMBURG: ruim 9200 kilometer.

TIJDVERSCHIL MET NEDERLAND: 7 uur.

TEMPERATUUR: tussen de 10 en 17 graden in de winter, 30 graden in de zomer.

‘Reizen zit in mijn bloed. Van jongs af aan namen mijn ouders mijn broers en mij mee naar plekken als Azië, maar wonen in het buitenland was nooit een must voor mij. Tot ik acht jaar geleden in Hongkong als tenniscoach aan de slag kon gaan. Nogal anders dan in het dorp Horst, waar ik werkte in de bakkerij van mijn ouders. In mijn vrije tijd was ik tennisser en gaf ik regelmatig les bij een tennischool. Van het een kwam het ander: elf jaar geleden werd ik fulltime tenniscoach. Ik kreeg de uitdaging om Michelle Gerards, een Limburgse professional, te begeleiden en coachen. Met haar heb ik twee jaar toernooien over de hele wereld gespeeld.”

Nieuwsgierig

„Onderweg ontmoette ik een coach uit Australië met wie ik contact heb gehouden. Toevallig had de tennisbond in Hongkong iemand nodig: vier weken later was alles geregeld en trainde ik

professionele spelers in Hongkong. Vervolgens werd ik ook gevraagd om voor de tennisbond in Indonesië te werken. Na een klein jaar keerde ik terug naar Hongkong om junioren te trainen. Toen ik uit Horst vertrok, wist ik helemaal niks van die stad, ik kende alleen foto's van de skyline. Ik ging voor het avontuur en nam bewust weinig geld mee. Starten vanaf nul. In Nederland had ik een mooie bungalow met een eigen tennisbaan; mijn eerste appartementje hier was vier bij vijf. Maar ik ben flexibel, en de eerste jaren reisde ik van toernooi naar toernooi waardoor ik weinig tijd had om thuis te zijn en Hongkong te ontdekken. Toeristen kenden Hongkong beter dan ik!”

Eigen bedrijf

„Vier jaar geleden wilde ik iets anders. In plaats van groepslessen bij de bond wilde ik een-op-een training geven, dus startte ik mijn eigen bedrijf. Nu train ik zo'n twintig spelers en sta ik 35 uur per week op de baan, verspreid over zeven dagen. Ik geniet wanneer mijn pupillen vooruitgang boeken. Kinderen

van acht jaar die toernooitjes winnen, daar haal ik echt voldoening uit. Lastiger is het sociale leven. Wat dat betreft mis ik Nederland wel eens. Hongkong is een komen en gaan van expats. Een prestatiegerichte cultuur waarin het draait om geld en carrière. Settelen met een gezin hier? Geen idee. De manier van denken verschilt enorm. Aziaten zijn *non-confrontational*, zonder zelfspot of sarcasme. En het zit hier in de cultuur om op zondagmorgen met de complete familie te *dim summen*. Nou, daar zie ik mezelf niet tussen zitten, haha! Maar wat komt, dat komt.”

Pareltje

„De balans staat absoluut nog flink in de plus. Hongkong is een pareltje. Het biedt een stadsleven, maar binnen tien minuten sta je in de bergen of lig je aan een wit strand. Morgen pak ik de veerboot naar een van de kleine eilandjes, lekker Thai eten en *hiken*. Na acht jaar voelt het soms nog steeds als een vakantie.”

- AANSTORMEN PLUIM
- AZIJNFLES ROEMER
- BEDIENEN ROERDOMP
- BIJNIER ROSBIEF
- BOVENARM ROTONDE
- BREKER STIJFJES
- DONOR TEMPEL
- EINDVONNIS VERFROL
- EXPORTEREN VOGELRIJK
- LIEVE VOORFILM
- OMVERLOPEN VROME
- ONVRIJ WEIDEN
- ONZIN WENNEN
- OPNAME ZOENOFFER

O	M	V	E	R	L	O	P	E	N	F	
A	R	R	E	E	O	M	N	E	O	R	
A	A	O	P	R	O	S	R	V	R	A	
N	N	M	S	D	F	E	B	E	R	Z	
S	E	E	R	T	T	R	K	I	O	I	
T	V	E	R	R	I	J	E	O	L	E	N
O	O	V	O	O	R	F	I	L	M	F	
R	B	P	N	B	T	F	J	W	E	L	
M	X	Z	O	M	I	J	O	E	E	R	E
E	I	N	D	V	O	N	N	I	S	S	
N	E	U	N	E	N	E	I	D	E	B	
K	I	J	R	L	E	G	O	V	E	E	R
E	M	A	N	P	O	Z	E	N	R	N	

BEL: 0909-5010587

SAMSUNG GALAXY Tab E

De Samsung Galaxy Tab E beschikt over een 9,6 inch formaat beeldscherm waarop u alles ideaal kunt lezen zoals e-books en e-mails. Met slechts 8,5 mm dikte en 490 gram neemt u de Galaxy Tab E overal mee naartoe.

Oplossing:

Oplossing prijspuzzel week 08:
pantalon.

Prijswinnaar Wolky Ventana Sneakers
t.w.v. € 119,95: G.P.M. Leclercq,
Maastricht. P.W.M. Spreeuwenberg,
America. M. Hendriks, Venlo.
C.L. Augustus-Janissen, Reuver.

ZO DOET U MEE! Los de woordzoeker op, de overgebleven letters in het diagram vormen achter elkaar gelezen de oplossing. U kunt uw oplossing op de volgende manieren doorgeven: Bel 0909-5010587 (€ 0,60 per gesprek) en spreek uw oplossing in of sms: LIM[spatie]oplossing naar 3553 (€ 0,60 per ontvangen bericht). Tarieven zijn excl. de gebruikelijke telefoonkosten. De sluitingsdatum is a.s. donderdag. Prijswinnaars krijgen bericht. Kijk voor de voorwaarden op www.sanderspuzzelboeken.nl/spelvoorwaarden

KRUISWOORD

Vul het diagram in aan de hand van de gegeven omschrijvingen.

HORIZONTAAL

- 1 onbeduidend, 5 onderwijsinstelling, 10 hertje, 12 verlaagde toon,
- 13 stand der edelen, 15 groot, 17 harde breekbare stof,
- 19 inhoudsmaat, 20 gewicht bepalen, 22 bezittelijk voornaamwoord,
- 23 vogelproduct, 24 vervolgens, 25 dakbedekking, 27 tegenover,
- 28 meevaller, 29 mevrouw, 30 verbrandingsrest, 31 grote steen,
- 33 reglement, 34 Nieuwe Testament (afk.), 36 heftig, 38 tijdelijk gebruiker,
- 40 eenkleurig, 41 koffiedik, 43 spinnenweb, 44 hetzelfde, 45 precies, 47 een zekere, 48 deel van de Balkan, 49 verlenen.

VERTICAAL

- 1 deel van een fiets, 2 schrede, 3 teer, 4 water in Friesland, 6 cadmium (symbool), 7 afscheiding, 8 plaats in Noorwegen, 9 werpkoord,
- 11 kraakbeenvis, 14 Europeaan, 15 hoender, 16 boom, 18 radiomast, 20 lekkernij, 21 dichterbij, 24 deel van een vaartuig, 26 vochtig, 30 luifel,
- 32 Europeaan, 33 niet aanwezig, 35 klokken, 37 stootwapen, 39 zot, 40 plaats in Noord-Brabant, 42 pratende vogel, 44 rivier in Zwitserland, 46 tevoren, 47 europium (symbool).

1		2	3	4		5	6	7	8	9	
		10				11		12			
13	14				15		16		17	18	
19			20				21		22		
23			24				25		26	27	
	28						29				
30			31		32		33			34	35
36		37		38		39				40	
41			42		43				44		
		45		46			47				
48							49				

CALCUDOKU

Plaats de cijfers 1 t/m 9 zodanig dat ze op elke rij en in iedere kolom eenmaal voorkomen. De cijfers in een vetomrand vak hebben de uitkomst volgens de aangegeven bewerking. (+ - : x).

336x		12x	3:		14+		9+	
			210x	2x	9:		32x	
2-		4-				96x	56x	
18x	6:			2:				
		4:	20+		28x	17+	324x	
16+	2-							2-
		23+	17+				168x	
	16+			4-				
				3-		18x		

OPLOSSINGEN

9	1	2	3	6	8	7	5	4
2	7	5	6	9	1	8	3	4
3	2	4	5	8	6	7	1	9
5	6	3	4	7	2	1	8	9
6	9	7	5	8	3	4	2	1
1	3	1	4	8	7	2	6	5
8	7	4	2	1	6	5	3	9
7	8	1	4	2	6	5	3	9
4	8	7	9	6	1	5	2	3
5	4	1	3	9	8	7	2	6

K	O	S	O	V	O	L	O	N	E	N
A	N	E	R	A	G	E	N	E	T	E
D	R	A	B	A	G	I	D	E	M	
I	N	I	L	E	N	E	R	E	F	E
F	E	L	E	N	E	R	E	F	E	L
T	R	E	K	E	L	E	M	E	T	
A	S	K	E	L	E	M	E	T		
D	A	M	E							
E	I	D	A	V	A	N	P	A	N	
O	L	I	D	A	V	A	N	P	A	N
M	U	D	E	W	E	M	A	M		
A	D	E	L	E	H	O	L	E		
V	A	R	E	E	R	D	E	S		
F	U	T	I	L	E	S	C	H	O	L

KILLERSUDOKU

KRUISWOORD

**OPLOSSING PRIJSWOORDZOEKER VORIGE WEEK:
GEURSTOF**

Zaterdag 11 maart 2017
Jaargang 2, nummer 42

ADRES

L-magazine
Mercator 3
6135 KW Sittard
Postbus 5111
6130 PC Sittard
046 411 64 30
L-magazine@delimburger.nl

REDACTIE

Marlous Flier (chef)
Marcel Abrahams
Hanneke Drohm
Ivar Hoekstra
Kim Noach
Marjolein Welling

EINDREDACTIE

Ivo Kok
Gerda Rijkema

VORMGEVING

Ivo Meeuwissen
Anita Weisz

COVERBEELD

Roger Dohmen

MEDEWERKERS

Edith Andriess
Ermino Armino
Eric Brinkhorst
Rob Derix
Roger Dohmen
Mitchell Giebels
Jeroen Kuit
Peter Leijstén
Aafke Meelen
Peter Schols
Ray Simoen

ADVERTEREN

046 411 71 80
advertentie.magazine@concentramedia.nl
www.bereiklimburg.nl

DRUKWERK

JanssenPers in Gennep en Coldset Printing Partners in Paal-Beringen (B)

UITGEVER

Media Groep Limburg

COPYRIGHT

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Media Groep Limburg c.q. de betreffende auteur.

Een wereld van verschil.

Ik wil veiligheid. Ik wil privacy. De wereld om je heen zit vol contrasten. De Limburger houdt het overzicht en sluit je 24/7 aan. Met een actuele site, een handige app, een boeiende krant en op zaterdag een heerlijk magazine.
> delimburger.nl/abbonement

De Limburger

